

Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt

Kommunens nærings- og utviklingsarbeid

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Dette prosjektet har sin bakgrunn i *Plan for forvaltningsrevisjon 2013-2016* vedtatt av kommunestyret i Kvalsund den 13. desember 2012 (sak 91/12). Av planen framgår det at det skal utføres en forvaltningsrevisjon vedrørende kommunens nærings- og utviklingsarbeid.

I kommunens plan for forvaltningsrevisjon sies det følgende om dette fokusområdet:

«Det er beskrevet en del utfordringer og fastsatt en del målsetninger for kommunens nærings- og utviklingsarbeid i ulike plandokumenter. De mest sentrale dokumentene er samfunnsdelen til Kvalsund kommunes kommuneplan (2003-2014), kommunens strategiske næringsplan (1999), statuttene for kommunens næringsfond (2008) og kommunens økonomiplan 2012-2015. I tillegg foreligger det per juli 2012 et utkast til kommunal planstrategi (2012-2015).¹ I den nevnte økonomiplanen (som revisjonen anser som mest aktuell) heter det at et viktig tiltak vil være å legge til rette for næringsutvikling innen privat sektor. Det heter videre at det vil være viktig å legge til rette for ny næringsvirksomhet innen olje og gass i regionen, og mineralforekomster i egen kommune.

Kvalsund kommune har en rekke virkemidler i sitt nærings- og utviklingsarbeid, det være seg organisatoriske, økonomiske og tekniske (eksempelvis infrastruktur). De økonomiske virkemidlene består blant annet av KAD-fond² og kommunens næringsfond. Til dette fondet finnes det egne vedtekter (av desember 2008). De organisatoriske virkemidlene består av kommunens egen næringsavdeling, strategisk næringsplan (vedtatt i 1999), prosjektet Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK)/ringvirkningsprosjektet (2012-2014), Kvalsund Næringspark AS (deleid med privat næringsaktør)³, Kvalsund Industripark AS (deleid med

¹ Utkast til plan var sendt ut på høring med frist for å komme med merknader og høringsuttalelser den 15. august 2012. Ifølge plan- og bygningsloven § 10-1 skal denne planen være behandlet av kommunestyret senest innen ett år etter kommunestyrets konstituering.

² Nå KRD: Kommunal- og regionaldepartementet.

³ Kommunen eier 51 % av aksjene i selskapet.

privat næringsaktør)⁴, samarbeid med andre kommuner på enkelte fagfelt, herunder ringvirkningsprosjektet (som en del av LUK-prosjektet), Vest-Finnmark regionråd, samt samarbeid med Hammerfest kommune i forhold til Grøtnes (industriområde og flyplass). Eksempel på tekniske virkemiddel er etablering av næringsareal, herunder reguleringen av Markoppneset til industriområde og kaianlegg. Kommunen tar også del i en rekke konkrete prosjekter knyttet til næringsutvikling, eksempelvis Skaidi 2020 (som er et stedsutviklingsprosjekt).

Kommunens næringsavdeling er, og har vært, gjennom en del omorganiseringsprosesser (sist med virkning fra 1.juli 2012). I tillegg har en av stillingene ved avdelingen vært ubesatt over lengre tid (i om lag hele 2010). I løpet av 2011 ble det ansatt næringsleder og avdelingen består nå av to personer. Det har vært avsatt mye tid og ressurser til de store næringsprosjektene i Kvalsund, herunder arbeidet med Nussir ASA (bergverk) og vindkraft. Dette har resultert i at annen type saksbehandling innenfor næringsarbeidet har blitt nedprioritert (jf. saksframlegg/notat fra rådmannen). I kommunens årsmeldinger finnes det lite informasjon om den aktivitet som har skjedd på næringsavdelingen, herunder i forhold til resultater og måloppnåelse. Revisjonen er heller ikke kjent med at det rapporteres regelmessig til kommunestyret om resultater og måloppnåelse på annen måte.

Kvalsund kommunes strategiske næringsplan er fra 1999. I utkast til kommunal planstrategi 2012-2015 sies det derfor at det bør drøftes om Kvalsund bør få en fornyet strategisk næringsplan som tar opp i seg de nye utfordringene som kommunen står overfor. Det kan også være grunn til å nevne at kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i desember 2003. I nevnte utkast til planstrategi sies det at denne kommuneplanen i begrenset grad har fungert som et overordnet styringsinstrument. I tillegg har planen hatt relativt lite politisk og administrativ forankring. Disse forholdene tyder på at Kvalsund kommunes nærings- og utviklingsarbeid er lite koblet til planer og strategier, noe som øker risikoen for liten eller redusert måleffektivitet. Dette svekker også mulighetene for en effektiv evaluering av resultatene i næringsarbeidet. Mangel på aktiv bruk av planer øker også risikoen for at næringsarbeidet blir fragmentert og lite helhetlig, og i verste fall at ulike tiltak og prosjekter jobber mot hverandre eller ikke lykkes isolert sett.

Forvaltningen av kommunens ulike næringspolitiske virkemidler gjøres av en rekke instanser, det være seg kommunens næringsavdeling, ulike (fristilte) utviklingsselskaper, samt ulike folkevalgte organer. Det er kommunens næringsavdeling og utviklingsutvalg som i all hovedsak behandler de konkrete søknader om tilskudd fra kommunens næringsfond. Større og mer prinsipielle saker blir også behandlet av personal- og økonomiutvalget (formannskapet) og kommunestyret.

Næringsfondet skal brukes til å fremme de næringspolitiske målsettinger og strategier i blant annet Kvalsund kommunes strategiske næringsplan, med siktemål å styrke sysselsettingen i kommunen. Det er utarbeidet retningslinjer for bruk og forvaltning av næringsfondet (2008), men dårlig forarbeid/saksbehandling kan føre til at tilskudd ikke gis i tråd med retningslinjene. Forvaltning av kommunens ulike næringspolitiske virkemidler er også underlagt kravene til forsvarlig saksbehandling (herunder forvaltningsloven) og retningslinjer og instruksjoner fastsatt av de bevilgende myndigheter (herunder Kommunal- og regionaldepartementet og Fylkesmannen i Finnmark).»

⁴ Ifølge avtaleutkast og vedtak i kommunestyret (sak 36/12) skal Kvalsund kommune være hovedaksjonær i selskapet. Ifølge økonomiplan 2012-2015 har Kvalsund kommune foreløpig skutt inn kr 1 million i aksjekapital i selskapet, og det er videre planlagt å benytte NATO-kaia ved Follidal Verk som tingsinnskudd i selskapet.

Forslag til problemstillinger:

Revisjonen foreslår følgende hovedproblemstillinger for undersøkelsen:

- 1. Er Kvalsund kommunes nærings- og utviklingsarbeid organisert på en hensiktsmessig måte?**
- 2. Skjer tildeling av tilskudd fra kommunens næringsfond i tråd med regelverk og vedtekter?**
- 3. På hvilken måte fører kommunen kontroll med tilskuddsmottakere i ettertid?**

Avgrensning:

Av både praktiske og ressursmessige grunner vil det være nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Tidsmessig vil undersøkelsen i all hovedsak være avgrenset til undersøkelsestidspunktet.

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet. Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil i hovedsak bli utledet fra følgende kilder:

- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Vedtekter for Kvalsund kommunes næringsfond

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen startes opp i løpet av høsthalvåret 2016. Datainnsamlingen vil skje ved hjelp av intervju og dokumentanalyse. Etter dette vil resultatene av undersøkelsen (rapporten) bli sendt på verifisering til de reviderte enhetene, på høring til rådmannen og til behandling i kontrollutvalg og kommunestyret.

Forslag til vedtak:

1) Kontrollutvalget vedtar følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjon av nærings- og utviklingsarbeidet i Kvalsund kommune:

- 1. Er Kvalsund kommunes nærings- og utviklingsarbeid organisert på en hensiktsmessig måte?**
- 2. Skjer tildeling av tilskudd fra kommunens næringsfond i tråd med regelverk og vedtekter?**
- 3. På hvilken måte fører kommunen kontroll med tilskuddsmottakere i ettertid?**

2) Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til den nevnte hovedproblemstillingen.